

## بسم الله الرحمن الرحيم

### هادی نجفی

### ادب مرد به ز دولت اوست

درخواست شد مقالی را به جهت مشارکت در جشن‌نامه‌ی سرور گرامی و دانشمند محقق حضرت حجة‌الإسلام و المسلمین آقای حاج شیخ علی‌اکبر مهدی‌پور (دامت برکاته) به رشته‌ی تحریر درآورم.

از آشنایی من با ایشان حدود پنج دهه می‌گذرد و شروع آن در مجلس روضه‌ی هفتگی عصرهای جمعه‌ی منزل علامه‌ی محقق مرحوم آقای حاج سید عبدالعزیز طباطبائی (قدس سره) بود.

در حضرت آقای مهدی‌پور چند خصوصیت بارز یافتم که از برجستگی‌های وی محسوب می‌شود:

۱- ادب: در اولین برخورد این ویژگی نسبت به ایشان چشم هر ملاقات‌کننده‌ای را پر می‌کند. او در مراعات ادب و احترام به دیگران کم‌نظیر است.

۲- در تمام عمر خود، بر یک خط و مرز حرکت نموده و از آن تعدی نکرده است؛ هرچند به واسطه‌ی آنچه فکر می‌کند و اعتقاد دارد و صحیح می‌داند مورد برخی از آزارها نیز قرار گرفته است.

۳- وظیفه‌ای را که خود تشخیص می‌دهد یا دیگران بر عهده‌ی او می‌گذارند در هر زمان و مکانی از انجام آن کوتاهی نمی‌کند.

۴- مردی سخت‌کوش و پرتلاش است. بدون هیچ‌گونه توقع و چشم‌داشتی به نام و نان به وظیفه‌ی علمی و شرعی خود می‌پردازد.

۵- همّت بلند و مقاومت و پایداری و شجاعتش در کارها و آنچه که صحیح می‌داند، ستودنی است.

\*\*\*

براساس آنچه خودم را از أصدقاء قدیمی ایشان می‌دانم حدیثی را در باب صداقت تقدیم می‌کنم:

روا الکلینی، عن عدّة من أصحابنا، عن أحمد بن محمد، عن محمد بن الحسن، عن عبیدالله الدهقان، عن أحمد بن عائذ، عن عبیدالله الحلبي، عن أبي عبدالله (عليه السلام) قال:

لا تكون الصداقة إلا بحدودها فمن كانت فيه هذه الحدود أو شيء منها فانسبه إلى الصداقة  
ومن لم يكن فيه شيء منها فلا تنسبه إلى شيء من الصداقة:

فأولها: أن تكون سريرته و علانيته لك واحدة،

والثاني: أن يرى زينك زينه وشينك شينه،

والثالثة: أن لا تغيره عليك ولاية ولا مال،

والرابعة: أن لا يمنعك شيئاً تناله مقدرته،

والخامسة: وهي تجمع هذه الخصال أن لا يسلمك عند النكبات. ١

سند حديث فوق صحيح است و مانند این روایت را

شیخ صدوق نیز در امالیش ٢، یاد نموده است.

\*\*\*

و چند حدیث را نیز در باب ادب که برجستگی بزرگ آقای مهدی پور است، یاد می کنیم:

قال أميرالمؤمنين (عليه السلام): الأدب يغني من الحساب. ٣

وقال (عليه السلام): لا حسب أنفع من الأدب. ٤

وقال أميرالمؤمنين لولده الحسن: يا بني احرز حظك من الأدب وفرغ له قلبك فإنه أعظم  
من أن يخالطه دنس واعلم أنك إذا افتقرت عشت به وإن تغربت كان لك كالصاحب الذي لا  
وحشة معه، يا بني الأدب لقاح العقل وذكاء القلب وعنوان الفضل. واعلم أنه لا مروءة لأحد  
بماله ولا حاله بل الأدب عماد الرجل وترجمان عقله ودليله على مكارم الأخلاق، وما الإنسان  
لو لا الأدب إلا بهيمة مهملة. ٥

وعن أميرالمؤمنين (عليه السلام) أنه قال: إن بذوي العقول من الحاجة إلى الأدب كما

---

١. الكافي، ج ٢، ص ٦٣٩، ح ٦؛ و موسوعة أحاديث أهل البيت (عليهم السلام)، ج ٦، ص ٣٧، ح ١.

٢. أمالي صدوق، مجلس ٩٥، ح ٧، ص ٧٦٧، رقم ١٠٣٣، چاپ مؤسسه بعثت.

٣. كنز الفوائد، ج ١، ص ٣١٩؛ و موسوعة أحاديث أهل البيت (عليهم السلام)، ج ١، ص ١٧١، ح ٢.

٤. كنز الفوائد، ج ١، ص ٣١٩؛ و موسوعة أحاديث أهل البيت (عليهم السلام)، ج ١، ص ١٧١، ضمن ح ٤.

٥. إرشاد القلوب، ص ١٦٠؛ و موسوعة أحاديث أهل البيت (عليهم السلام)، ج ١، ص ١٧٢، ح ٨.

يظماً الزرع إلى المطر.<sup>٦</sup>

وعنه (عليه السلام): إنَّ الناس إلى صالح الأدب أحوج منهم إلى الفضة والذهب.<sup>٧</sup>

وعنه (عليه السلام): خير ما ورث الآباء الأبناء الأدب.<sup>٨</sup>

وعنه (عليه السلام): كلُّ شيءٍ يحتاج إلى العقل والعقل يحتاج إلى الأدب.<sup>٩</sup>

وعنه (عليه السلام): لا عقل لمن لا أدب له.<sup>١٠</sup>

وقال الإمام الجواد (عليه السلام): ما اجتمع رجلان إلا كان أفضلهما عند الله أَدبهما...<sup>١١</sup>

\*\*\*

به همین مناسبت نیز چند بیت از شعرای شیرین سخن پارسی گوی تقدیم می کنم:

ابوعبدالله جعفر رودکی سمرقندی متوفای ۳۲۹ هجری قمری گوید:  
با ادب را ادب سپاه، بس است بی ادب با هزار کس، تنهاست

مشرف الدین سعدی شیرازی متوفای ۶۹۱ هجری قمری گوید:  
ادب تاجی است از نور الهی بنه بر سر، برو هر جایی که خواهی

و همو گوید:

جان در تن مرد بی ادب، زندان است گر جان دهی ادب خری، ارزان است

---

٦. غررالحکم، ح ٣٤٧٥.

٧. غررالحکم، ح ٣٥٩٥.

٨. غررالحکم، ح ٥٠٣٦.

٩. غررالحکم، ح ٦٩١١.

١٠. غررالحکم، ح ١٠٧٦٨.

١١. إرشاد القلوب، ص ١٦٠؛ و موسوعة أحاديث أهل البيت (عليهم السلام)، ج ١، ص ١٧٢، ح ٩.

درّی است ادب، به هر گدایی ندهند      زیرا که ادب، وظیفه‌ی مردان است

علی‌محمد آزاد همدانی متوفای ۱۳۲۴ هجری شمسی سراید:

با ادب باش، ار سر و کارت فتد با می‌کشان

بی‌ادب را بی‌شک از این جرگه بیرون می‌کنند

محمدحسین صغیر اصفهانی متوفای ۱۳۴۹ هجری شمسی فرماید:

بدین دلیل، ادب جانِ جان انسان است      که هر که بی‌ادب افتاد، کم ز حیوان است

ادب مده ز کف و باش ایمن از خسران      که بی‌ادب به دو عالم دچار خسران است

دیگری گوید:

شو ادب آموز، ز پس هم ز پیش      رود چو پر شد نتوان بست پیش

خون که به تن چشمه حیوان ماست      گشت چو فاسد، خلل جان ماست

و آخرین شاعر ما گوید:

ادب، بهتر از گنج قارون بود      فزون‌تر، ز ملک فریدون بود<sup>۱۲</sup>

برای حضرت آقای مهدی‌پور عمری به بلندای آفتاب در کمال صحت و سلامت و عافیت از ذات احدیت مسألت می‌نمایم. بحق محمد وآله وعلیهم السلام. این چند خط به استعجال در آخرین ساعات روزی که در واپسینش عازم سفر حج تمتع هستیم به احترام ایشان قلمی گردید.

دوشنبه ۲۲ اردیبهشت ۱۴۰۴

برابر با ۱۴ ذی القعدة الحرام ۱۴۴۶

اصفهان - هادی نجفی

---

۱۲. این اشعار از کتاب «حاصل عمر»، ج ۲، ص ۱۸۵-۱۸۹ تألیف: مرحوم بهاء‌الدین الفت گزینش شده است.